

บทนำสู่มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ

สารบัญ	ย่อหน้าที่
วัตถุประสงค์ของเอกสารฉบับนี้	1
มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	2-6
ข้อมูลพื้นฐาน	7-12
ความสำคัญของการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี	13-21
ขอบเขตของมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ	22-25
การนำมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไปปฏิบัติ	26-42

วัตถุประสงค์ของเอกสารฉบับนี้

- 1 เอกสารฉบับนี้ให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนามาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants (IES)) เอกสารฉบับนี้ยังอธิบายขอบเขตของประเด็นที่อยู่ในมาตรฐานการศึกษาและให้วิธีการที่จะนำมาตรฐานการศึกษาไปใช้และปรับใช้กับโปรแกรมการศึกษาขององค์กรสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

- 2 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้กำหนดมาตรฐานของแนวทางปฏิบัติที่ดีในการศึกษาและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้เสนอเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรสมาชิกสมควรปฏิบัติให้ได้เพื่อการเตรียมตัวและการพัฒนาของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง เกณฑ์มาตรฐานเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเนื้อหาและกระบวนการในการให้การศึกษาและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ เนื้อหาที่เป็นตัวอักษรปกติในมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายข้อกำหนดที่เป็นตัวอักษรหนาที่อยู่ในแต่ละย่อหน้าของมาตรฐานการศึกษา
- 3 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้อยู่ภายใต้กฎหมายและข้อบังคับของแต่ละประเทศ แต่จะให้ข้อมูลเพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงและจุดมุ่งหมายที่ควบคุมและกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพในแต่ละประเทศรวมถึงแนวทางปฏิบัติที่ดีซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไป
- 4 องค์กรสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติทุกองค์กรได้รับการคาดหวังให้ทำตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานการศึกษาจึงเน้นการปฏิบัติโดยองค์กรสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติมากกว่าการปฏิบัติโดยเน้นไปที่สมาชิกแต่ละบุคคลขององค์กร องค์กรสมาชิกได้รับความคาดหวังว่าจะได้ใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการที่จะ
  - 1) นำมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และข้อกำหนดอื่นที่ออกโดยคณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติไปปฏิบัติ และ

2) ทำให้องค์ประกอบที่สำคัญของเนื้อหาและกระบวนการทำให้การศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานของ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี กลายเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาขององค์กรสมาชิก หรือจูงใจผู้มีหน้าที่รับผิดชอบออกข้อกำหนดด้านการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีที่จะรวมองค์ประกอบ เหล่านั้นไว้เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาสำหรับในกรณีที่หน้าที่ความ รับผิดชอบที่จะให้การศึกษาขึ้นอยู่กับองค์กรอื่น

(ดู *Statement of Membership Obligations 2* ฉบับร่างที่ออกเผยแพร่เมื่อเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2546)

5 สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติตระหนักว่าองค์กรสมาชิกแต่ละแห่งนั้นอาจจะอยู่ในชั้นของ การพัฒนาที่ไม่เหมือนกัน บางองค์กรอาจจะได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐาน การศึกษาทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด ในขณะที่องค์กรอื่นอาจพบว่าการดำเนินการเช่นนั้น เป็นเรื่องที่ทำลายในการดำเนินการ สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติจะตรวจทานข้อกำหนด ต่างๆ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมของวิชาชีพ วัฒนธรรมและความยืดหยุ่น ของวิธีการนำไปปฏิบัติ

6 มาตรฐานการศึกษาแต่ละฉบับนั้นจำเป็นต้องศึกษาร่วมกับแม่บทการศึกษาระหว่าง ประเทศ และคำอภิปรายที่เกี่ยวข้องและเอกสารอธิบายวิธีการนำไปปฏิบัติที่ได้อยู่ อยู่ในเอกสารฉบับนี้

ข้อมูลพื้นฐาน

7 เป้าหมายของการศึกษาวิชาชีพบัญชีและการให้มีประสบการณ์การทำงานจริงคือเพื่อให้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีสมรรถนะที่จะทำประโยชน์ให้วิชาชีพและสังคม เมื่อผู้ ประกอบวิชาชีพบัญชีเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้อง พัฒนาและรักษาทัศนคติการเรียนรู้ตลอดจนรักษาสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี

8 การเรียนเพื่อเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะและวิธีการที่จะช่วยให้ผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชีแต่ละบุคคล ได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และช่วยให้บุคคลเหล่านั้น ใช้วิธีการการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไปใช้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การกระทำ ดังกล่าวเป็นกระบวนการของการได้มาซึ่งความเข้าใจและการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายเพื่อ เพิ่มความสามารถที่จะแสวงหาและปรับใช้ความรู้ กระบวนการนี้เป็นผลมาจาก และยัง นำไปสู่การส่งเสริมจิตวิญญาณความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ และความต้องการ เรียนรู้ตลอดชีวิต

- 9 การศึกษาและประสบการณ์ปฏิบัติทำงานจริงของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้นควรจะทำให้เกิดพื้นฐานของความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพที่จะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถเรียนรู้และปรับตัวรองรับความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตการประกอบวิชาชีพ ชีตความสามารถเหล่านี้ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถระบุปัญหา รู้ว่าความรู้ใดจำเป็นในการแก้ปัญหานั้น รู้ว่าจะแสวงหาความรู้ทางวิชาชีพมาจากที่ใด และรู้ว่าจะนำความรู้ทางวิชาชีพไปใช้อย่างถูกต้องตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม ความสมดุลขององค์ประกอบเหล่านี้อาจแตกต่างกันไปแต่สิ่งที่ยั่งยืนก็คือการพัฒนาพื้นฐานความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งเพื่อผลิตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีสมรรถนะควบคู่ไปกับค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติที่เหมาะสม
- 10 หลายปีที่ผ่านมาคณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติได้ออกแนวปฏิบัติและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คณะกรรมการได้พิจารณาแล้วว่าขณะนี้เป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะออกมาตรฐานการศึกษาแต่ละฉบับที่มีรากฐานมาจากแม่บทการศึกษา โดยแยกส่วนประกอบหลักของการศึกษาวิชาชีพบัญชี (ดูย่อหน้าที่ 25) ออกเป็นมาตรฐานการศึกษาแต่ละฉบับ องค์กรวิชาชีพบัญชีในระดับนานาชาตินั้นกำลังพัฒนามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ และมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศตามที่มีมติเห็นชอบกันไว้แล้ว และมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะส่งเสริมมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพ
- 11 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้นจัดทำขึ้นตลอดจนปรับปรุงให้ทันต่อยุคสมัย โดยมีรากฐานมาจากแนวปฏิบัติการศึกษาระหว่างประเทศ (IEG) ซึ่งออกโดยสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติมาก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางปฏิบัติสำหรับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 9¹ และฉบับที่ 10² มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้กำหนดขึ้นมาจากพื้นฐานของการยอมรับว่าวิชาชีพบัญชีได้รับการคาดหวังในระดับโลกอย่างมากที่จะสร้างและปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งแสดงถึงสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ตอบสนองความต้องการของสาธารณชน

---

¹ แนวทางปฏิบัติสำหรับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 9 (IEG 9) เรื่อง *Prequalification Education, Assessment of Professional Competence and Experience Requirements of Professional Accountants*

² แนวทางปฏิบัติสำหรับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 10 (IEG 10) เรื่อง *Professional Ethics for Accountants: The Educational Challenge and Practical Application*

- 12 แนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศและเอกสารอื่น ๆ ที่สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ เป็นผู้ออกและได้รับการอ้างอิงถึงในมาตรฐานการศึกษาเหล่านี้จะนำเสนอไว้ในท้ายของ มาตรฐานการศึกษาแต่ละฉบับโดยรวมไว้กับแหล่งอ้างอิงอื่น ๆ

ความสำคัญของการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี

- 13 ทุกวัฒนธรรมนั้นอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในปัจจุบันต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการที่มีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม และจำเป็นต้อง สามารถสนองความต้องการข้อมูลและรายงานที่ต้องการในระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่อิง ความรู้ การศึกษาทางวิชาชีพบัญชีนอกเหนือจากการได้มาซึ่งความรู้ทางวิชาการและทักษะ ทางวิชาชีพบัญชีด้านต่าง ๆ แล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียังจำเป็นต้องมีทักษะที่จะทำให้ตน สามารถเป็นได้ทั้งที่ปรึกษาธุรกิจ นักวิเคราะห์การเงิน ผู้สื่อสาร นักเจรจาต่อรอง และ ผู้จัดการในแต่ละสถานการณ์ที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม และ ความต้องการที่จะยกย่ององค์กรที่ตนทำงานอยู่ ก็เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี ส่วนค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพก็เป็นส่วนส่งเสริมในการเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 14 โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีและประสบการณ์ทำงานจริงนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาที่ เพิ่มขึ้นจากวิธีการแบบเดิม วิธีการแบบใหม่นั้นเน้น “การถ่ายทอดความรู้” โดยที่การ เรียนรู้นั้นได้รับการจำกัดความหมายและวัดผลได้อย่างแน่นอนทั้งในด้านความรู้ด้านหลักการ มาตรฐาน แนวคิด ข้อเท็จจริง และวิธีการ ณ เวลาที่กำหนดไว้
- 15 ความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพจำเป็นต้องได้รับการเน้นให้มี ความสำคัญมากขึ้น เพื่อให้มีการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเสมอ บุคคลที่จะเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชื่อนั้นควรมีความต้องการที่จะเรียนรู้และนำความรู้ใหม่ๆ ไปใช้ได้อย่าง สม่่าเสมอ
- 16 ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชื่อนั้นเป็นวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในทุกสังคม เมื่อโลกเคลื่อนไปสู่ ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดโลก รวมทั้งการลงทุนและการดำเนินกิจการข้ามพรมแดนที่มีมาก ขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมีทัศนคติที่กว้างขวางเพื่อจะเข้าใจ สภาพแวดล้อมที่กิจการและองค์กรอื่นดำเนินงานอยู่

- 17 การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้นเป็นคุณลักษณะหลักของสภาพแวดล้อมการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอยู่แล้ว แรงกระตุ้นที่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นมาจากหลายสาเหตุ อาทิ โลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสาร และการขยายตัวของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียซึ่งรวมไปถึงผู้กำกับดูแลและคณะกรรมการควบคุม ในปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับความคาดหวังว่าจะสนองความต้องการข้อมูลของนักลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ใช้ข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลการเงินและที่ไม่เป็นข้อมูลการเงิน
- 18 กิจการธุรกิจและองค์กรอื่น ๆ นั้นมีส่วนร่วมในข้อตกลงและการติดต่อทางธุรกิจที่ซับซ้อนมากกว่าเคยเป็นมาในอดีต การบริหารความเสี่ยงจึงมีความสำคัญมากขึ้นเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการพัฒนาต่อไปอย่างรวดเร็ว และอินเทอร์เน็ตได้วิวัฒนาการสื่อสารทั่วโลก การค้าขายและพาณิชย์กรรมข้ามประเทศเกิดมากขึ้น การแปรรูปการดำเนินงานให้เป็นแบบเอกชนได้กลายเป็นแนวโน้มที่สำคัญในหลายประเทศ การลงโทษตามกฎหมายกลายเป็นสิ่งปกติมากขึ้นในหลายสังคม ในขณะที่สังคมต่างก็มีโครงสร้างทางกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบของแต่ละวิชาชีพอย่างแตกต่างกัน ตลอดจนได้มีการให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 19 แนวโน้มเหล่านี้นำไปสู่ความจำเป็นที่จะต้องมีการเพิ่มความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งทำให้ในทุกวัฒนธรรมได้เกิดข้อเรียกร้องต่อวิชาชีพต่างๆ เพิ่มขึ้น การสนองข้อเรียกร้องต่างๆ นั้นเป็นความรับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสิ่งวัดค่านิยมทางวิชาชีพต่อสังคม
- 20 แนวโน้มดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุ่มเทต่อสังคมมากกว่าที่เคยเป็นมา แนวโน้มเหล่านี้ยังทำให้การดำรงสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การยอมรับวิชาชีพขึ้นอยู่กับความสามารถและความตั้งใจแน่วแน่ของสมาชิกขององค์กรสมาชิกที่จะรับผิดชอบต่อสนองความท้าทายเหล่านั้น สิ่งนี้เป็นความรับผิดชอบต่อองค์กรสมาชิกสหพันธ์กับวิชาชีพนานาชาติที่ต้องทำให้มั่นใจว่าสมาชิกแต่ละบุคคลขององค์กรตนเองนั้นได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อเติมเต็มความรับผิดชอบต่อหน้าที่ข้างต้น
- 21 เพื่อตอบสนองความท้าทายในการทุ่มเทให้กับสังคม วิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมั่นใจว่าแต่ละบุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีและดำรงสมรรถนะในระดับที่ตกลงไว้ แต่ละบุคคลจะพัฒนาและดำรงสมรรถนะได้ด้วยการศึกษาและมีประสบการณ์การทำงานจริง รวมถึงการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น องค์กรวิชาชีพจำเป็นต้องกำหนดและปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาไว้ในระดับสูงทั้งสามด้านที่กล่าวมาไว้

ขอบเขตของมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ

- 22 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาวิชาชีพบัญชีโดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานต่างๆเกี่ยวกับข้อกำหนดขั้นต่ำในการเรียนรู้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อให้มีคุณสมบัติทางวิชาชีพในหลายด้าน อาทิ เช่น การศึกษา ประสบการณ์การทำงานจริง และการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 23 หนึ่งในจุดมุ่งหมายของมาตรฐานการศึกษาคือการระบุหัวข้อการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องบรรจุไว้ในโปรแกรมการศึกษา มากกว่าที่จะเป็นการแนะนำรายวิชาที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสมควรจะลงทะเบียนเรียน เนื่องจากหัวข้อการเรียนรู้ที่ระบุไว้นั้นมีเนื้อหาต่างกันไปในแต่ละประเทศ ทางสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติตระหนักว่าองค์กรสมาชิกบางแห่งได้กำหนดให้มีหัวข้อการเรียนรู้ที่มากกว่าที่ระบุไว้นี้ บางองค์กรสมาชิกอาจให้ความสำคัญกับหัวข้อการเรียนรู้บางหัวข้อมากกว่าหัวข้ออื่นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ในแต่ละกรณี อย่างไรก็ตาม ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกหัวข้อการเรียนรู้และอาจจะได้รับการบรรจุรวมไว้ในหลาย ๆ วิชา
- 24 สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติตระหนักว่าองค์กรสมาชิกอาจอยู่ในขั้นการพัฒนาที่แตกต่างกันไป ระดับความเข้าใจขั้นต่ำที่กำหนดไว้อาจแตกต่างกันในแต่ละองค์กรและในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกัน หนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดหลักสูตรคือ ความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับประเทศ วัฒนธรรม หรือองค์กรวิชาชีพนั้นเพื่อที่จะนำเสนอมุมมองในภาพรวมของนานาชาติ อย่างไรก็ตามแต่ละประเทศที่นำเอามาตรฐานไปปฏิบัติใช้จะต้องมีการปรับใช้มาตรฐานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน
- 25 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้มีข้อกำหนดด้านการศึกษาและพัฒนาของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีภายใต้รายชื่อมาตรฐานดังต่อไปนี้³
- 1) มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 1 ข้อกำหนดเพื่อเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี

---

³ ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2006 สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติได้ออกมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 8 (IES 8) เรื่อง ข้อกำหนดด้านสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (Competence Requirements for Audit Professionals)

- 2) มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี
- 3) มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ
- 4) มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ
- 5) มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 5 ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง
- 6) มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 6 การวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพ
- 7) มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 7 การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

การนำมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไปปฏิบัติ

- 26 จุดมุ่งหมายโดยรวมคือการได้มาซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีสมรรถนะโดยรวม ส่วนประกอบต่างๆของโปรแกรมการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนี้ในภาพรวมแล้ว ส่วนประกอบต่าง ๆ ของโปรแกรมการศึกษาที่ได้อาจแตกต่างกันไป ดังนั้น ในปัจจุบัน โปรแกรมการศึกษาจึงยังมีความแตกต่างกันอยู่ทั่วโลก
- 27 การศึกษาทางวิชาชีพได้เตรียมผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้สามารถดำรงสมรรถนะตลอดระยะเวลาการทำงานของตน การศึกษาทางวิชาชีพอาจจะได้มาจากการศึกษา หรือจากโปรแกรมการศึกษาของสถาบันทางวิชาชีพ หรือจากทั้งสองทางประกอบกัน
- 28 แม้ว่าข้อกำหนดที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 25 จะได้รับการจัดเรียงลำดับ แต่ไม่จำเป็นที่จะต้องทำตามข้อกำหนดเรียงตามลำดับดังกล่าว ตัวอย่างเช่น การศึกษาทางวิชาชีพอาจกระทำในเวลาเดียวกันกับการศึกษาทั่วไป เช่น ขณะที่ศึกษาระดับปริญญาจากมหาวิทยาลัยหรือโปรแกรมการศึกษาอื่นที่สามารถนำไปสู่การได้รับใบรับรองทางวิชาชีพบัญชี ในทางเลือกของการศึกษาทางวิชาชีพอาจจะได้มาจากการศึกษาเพิ่มเติมหลังจากจบการศึกษาตามโปรแกรมการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- 29 ประสพการณ์การทำงานจริงอาจได้มาหลังจากจบการศึกษาแล้ว หรือในระหว่างการศึกษา หรือผสมผสานกัน อย่างไรก็ตาม คุณภาพและลักษณะของประสพการณ์การทำงานจริง จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 5 ข้อกำหนดด้านประสพการณ์การทำงานจริง
- 30 กระบวนการศึกษาอาจเป็นแบบเต็มเวลาปกติและแบบนอกเวลาทำการ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ หากประสพการณ์ทำงานจริงเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าผู้ที่ต้องการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะเลือกกระบวนการศึกษาแบบใด ก็จะต้องปฏิบัติตามองค์ประกอบทั้งหมดในเรื่องการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งกำหนดใน มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ
- 31 เป็นที่เข้าใจกันว่าความจำเป็นด้านการศึกษาและประสพการณ์การทำงานจริง รวมไปถึง สภาพแวดล้อมที่มีต่อองค์กรและวัฒนธรรมย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศและ ภูมิภาค ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนข้อกำหนด ให้สอดคล้องกับความต้องการเหล่านั้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศ เนื่องจากแต่ละประเทศหรือภูมิภาคมีความต้องการที่แตกต่างกัน และ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศอาจจะมีการนำไปใช้ด้วยวิธีที่แตกต่างกันแต่ต้อง เทียบเท่ากัน
- 32 สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติตระหนักว่านอกจากองค์กรสมาชิกต้องหาวิธีที่ดีที่สุดในการปฏิบัติ ตามมาตรฐานแล้วยังคงต้องตัดสินใจว่าอะไรเป็นสิ่งที่ต้องเน้นในแต่ละองค์ประกอบของ มาตรฐาน ยิ่งไปกว่านั้นวิชาชีพมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความใส่ใจที่จะติดตาม สภาพแวดล้อมที่มีต่อองค์กรสมาชิกเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้มั่นใจได้ว่ากระบวนการศึกษา เกี่ยวข้องกัน และมีการเชิดชูค่านิยมทางวิชาชีพ
- 33 การได้รับสมาชิกภาพขององค์กรสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีนานาชาตินั้นเป็นการยอมรับว่าใน เวลาที่กำหนดไว้นั้น สมาชิกแต่ละรายได้ปฏิบัติเสมือนหนึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อ สสนองความต้องการของผู้ใช้บริการทางวิชาชีพ

- 34 กระบวนการการเรียนรู้ตลอดชีวิตเริ่มต้นและดำเนินต่อไปตลอดช่วงเวลาประกอบวิชาชีพของแต่ละบุคคล การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องอาจมองได้ว่าเป็นสิ่งส่งเสริมโปรแกรมการศึกษาอันนำไปสู่การได้คุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพที่ได้มานั้นยังคงจะพัฒนาต่อไปและได้รับการขัดเกลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมทางวิชาชีพและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลนั้น
- 35 สำหรับเรื่องการพัฒนาคุณสมบัติหลังเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะได้รับการกำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 7 การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 36 สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติกำลังพัฒนาแนวคิดการวัดผลสมรรถนะ คณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ ได้พิมพ์เอกสารการศึกษาวิธีวัดผลสมรรถนะไว้ในแนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศ (IEP) ฉบับที่ 2⁴ องค์กรสมาชิกจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับแนวคิดใหม่เกี่ยวกับสมรรถนะ และหาหนทางที่ดีที่สุดที่จะนำสมรรถนะมาใช้ในระบบการทำงานของตนเอง
- 37 เพื่อแสดงถึงสมรรถนะในขณะทำงาน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพซึ่งเป็นไปตามที่ได้กำหนด โดยที่สมรรถนะเหล่านี้เกิดจากการศึกษา การทำงาน และการฝึกงาน แม้ว่าอัตราส่วนขององค์ประกอบเหล่านี้จะแตกต่างกันแต่ก็ควรจะนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้องและได้รับประสบการณ์การทำงานจริงอย่างเท่าเทียมกันซึ่งทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะตามที่ต้องการตามวิชาชีพ
- 38 นักการศึกษาที่เป็นผู้กำหนดโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศและของแต่ละบุคคลที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในระหว่างการศึกษาเพื่อให้ได้คุณสมบัติก่อนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี วิธีสอนต้องเน้นให้นักศึกษารู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองเมื่อสำเร็จเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นักการศึกษาสามารถนำวิธีที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของตนมาใช้ได้อย่างเป็นอิสระ อย่างไรก็ตาม ผู้สอนอาจต้องได้เข้ารับการฝึกและได้รับการสนับสนุนให้ใช้วิธีสอนที่เน้นให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึง:
- (ก) การใช้กรณีศึกษา โครงการ หรือสื่ออื่นๆ เพื่อจำลองการทำงานจริง
  - (ข) การทำงานเป็นกลุ่ม

---

⁴ แนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศ (IEP 2) เรื่อง Towards Competent Professional Accountants

- (ค) การปรับวิธีสอนและสื่อการสอนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไป
- (ง) การพยายามเน้นหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้นักศึกษาเรียนรู้ที่จะเรียนด้วยตนเองและได้รับทักษะติดตัวไปเมื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (จ) การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์
- (ฉ) การส่งเสริมให้นักศึกษากระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
- (ช) การใช้วิธีวัดผลและประเมินที่สะท้อนความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป
- (ซ) การผสมผสานความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ รวมไว้ในหัวข้อการเรียนและการอบรมเพื่อครอบคลุมสถานการณ์ที่ซับซ้อนและมีหลายปัจจัยเข้าไปเกี่ยวข้อง
- (ฌ) การเน้นถึงการระบุและแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวัดผลด้วยหลักเหตุผล และการสื่อสารข้อสรุปอย่างชัดเจน
- (ญ) การค้นหาผลวิจัยต่างๆ และ
- (ฎ) การกระตุ้นให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ

โปรแกรมการศึกษาจำเป็นต้องระบุว่าเมื่อใดที่นักศึกษาจำเป็นต้องหาประสบการณ์เพิ่มเติม วิธีแก้ปัญหาแบบใดที่เหมาะสม แบบใดที่ไม่เหมาะสม และวิธีที่ควรจะใช้ในสถานการณ์ในอนาคตที่คล้ายคลึงกัน

39 การใช้วิธีสอนเหล่านี้ในสภาพแวดล้อมแบบวิชาการล้วนๆ อาจไม่ใช่วิธีเดียวที่เหมาะสมการผสมผสานการศึกษาและประสบการณ์การทำงานจริงสามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้โดยใช้ตัวอย่างที่จำลองจากสถานการณ์การทำงานจริงเพื่อให้นักศึกษาปรับใช้ความรู้มาทดลองปฏิบัติงานจริง โปรแกรมฝึกระหว่างทำงานที่ได้รับการออกแบบมาอย่างดีสามารถให้ประสบการณ์หลายอย่างที่จำเป็น ผู้ควบคุมงาน ผู้ควบคุมการฝึกงาน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในการให้ประสบการณ์การทำงานอาจจำเป็นต้องได้รับการอบรมให้วางแผนฝึกงานที่มีประสิทธิภาพ

40 วิธีการเรียนอื่นควรรวมถึง:

- (ก) การทำงานเป็นกลุ่มและการทำงานในที่ทำงานจริง
- (ข) การผสมผสานความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ เข้าไปในหัวข้อการเรียนและการฝึกแก้ไขปัญหิต่างๆ และ
- (ค) การให้ข้อคิดเห็นและการสอบถามหลังจากนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน

- 41 การบรรลุเป้าหมายที่จะปลูกฝังรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิตจำเป็นจะต้องมีการสร้างพื้นฐานด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพที่จำเป็นต่อสมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี การเตรียมพื้นฐานดังกล่าวให้กับนักศึกษาต้องเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเน้นเข้าไปในทั้งโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีและประสบการณ์การทำงานจริงบ่อยครั้งที่นักการศึกษาและนักวิชาการจำเป็นต้องประสานงานกับผู้ว่าจ้างเพื่อให้มั่นใจได้ว่าโปรแกรมการศึกษานั้นประสานสอดคล้องกันและเรียงลำดับได้อย่างถูกต้ององค์กรสมาชิกอาจต้องพิจารณาการให้ความรู้ทางวิชาชีพควบคู่ไปกับการให้ประสบการณ์การทำงานจริง
- 42 องค์กรสมาชิกต้องตระหนักถึงแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของการโยกย้ายงานระหว่างประเทศและความสามารถที่เปรียบเทียบกันได้ของคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศอาจมีส่วนช่วยในกระบวนการนี้

แหล่งอ้างอิง

แนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 2 (IEG 2) การศึกษาทางวิชาชีพต่อเนื่อง, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.1982 และปรับปรุงในปี ค.ศ.1998)

แนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 9 (IEG 9) การศึกษาก่อนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเรื่องข้อกำหนดการวัดผลสมรรถนะและประสบการณ์การทำงานจริงของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกครั้งแรกเมื่อปีค.ศ.1991 และปรับปรุงในปีค.ศ. 1996 และถูกระงับใช้ตั้งแต่ 31 มกราคม ค.ศ.2004)

แนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 10 (IEG 10) จรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี: ความท้าทายทางการศึกษาและการนำไปปฏิบัติจริง, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกเมื่อปี ค.ศ. 1982 และถูกระงับใช้ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2004)

แนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 11 (IEG 11) เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (ออกครั้งแรกเมื่อปีค.ศ. 1995 และปรับปรุงในปีค.ศ. 1998 ค.ศ. 2002 และ ค.ศ. 2006)

วิธีปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 1 (IEP 1) การยอมรับผู้ให้การศึกษาเพื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ, 2002

วิธีปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 2 (IEP 2) การมุ่งสู่สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ, 2003

คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและการฝึกผู้ชำนาญการทางวิชาชีพบัญชี, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1987 เป็น IEG 7, The Education and Training of Accounting Technicians, ปรับปรุงและออกเป็นรายงานการวิจัย ฉบับที่ 2 ในปี ค.ศ. 1999)

คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดสอบ, รายงานการวิจัย ฉบับที่ 1, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกในปีค.ศ. 1998).

ประมวลจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกครั้งแรกในปี ค.ศ. 1990, ปรับปรุงในปีค.ศ. 1998 และค.ศ. 2001)

รายงานการศึกษาอย่างรอบด้าน เรื่องกระบวนการเรียนรู้ที่จะเรียนในหลักสูตรวิชาชีพบัญชี, Accounting Education and Change Commission, 1995

ประสบการณ์การทำงานจริง, รายงานการศึกษาเบื้องต้น, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกในปีค.ศ. 1998)

ประเด็นเรื่องคุณภาพการศึกษาวิชาชีพบัญชีผ่านสื่อทางไกลและสื่ออิเล็กทรอนิกส์, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกในปีค.ศ. 2000)

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทางวิชาชีพบัญชี, รายงานการศึกษาเบื้องต้น, สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (ออกในปีค.ศ. 1992)